

Elektrické pohony navazují na obor el.strojů, výkonové elektroniky a regulační techniky. Přitom je nutné nejen pochopení vzájemných souvislostí ale i schopnost je aktivně aplikovat. Proto je zde velký prostor věnován vysvětlení řešené problematiky a to zejména pomocí reálných příkladů (např. řešení dynamiky pohonu, aplikace pohybové rovnice na momentové charakteristiky, postup návrhu regulace pro stejnosměrný motor, příklady na asynchronní motor - a to jak s logickým řízením tak i s plynulou regulací, odhad ztrát motoru v jednotlivých režimech, dosažitelný moment atd.).

V souvislosti s dnešním stavem oboru „regulovaných elektrických pohonů“ je kladen důraz především na asynchronní motor napájený z měniče kmitočtu (a to včetně praktických aspektů - čemuž jsou přizpůsobeny i ostatní kapitoly), což snad bude čtenáři přínosné jak při řešení laboratorních úloh při výuce na katedře, tak i v odborné praxi.

Speciálním druhům pohonů (např. pohony velkých výkonů, pohony malých výkonů a pohony pro trakci) proto zde mohl být věnován jen omezený rozsah (ostatně těmto specifickým tématům jsou věnovány navazující specializované předměty a studijní zaměření). Rovněž tak jsou zde řešeny pouze okrajově i pohony se speciálními druhy motorů (viz kapitola 9).

Obsah

Obsah.....	3
1. Fyzikální základy.....	5
1.1 Kinematika pohonu	5
1.2 Momentové charakteristiky motoru a zátěže.....	5
1.3 Pohybová rovnice pohonu	7
1.4 Dynamika pohonu a momentová charakteristika	8
1.5 Nebezpečné stavy pohonu	10
2. Stejnosměrný motor v ustáleném stavu.....	11
2.1 Statické charakteristiky stejnosměrného motoru.....	11
2.2 Mezní hodnoty momentu.....	12
2.3 Vliv tvrdosti momentové charakteristiky na ztráty	13
2.4 Porovnání variant řízení	14
3. Regulace rychlosti	16
3.1 Základní schéma pro regulaci rychlosti.....	16
3.2 Typické průběhy při přechodovém ději.....	17
3.3 Náhradní blokové schéma	19
3.4 Návrh regulátoru proudu	20
3.5 Přenos uzavřené proudové smyčky	21
3.6 Návrh regulátoru rychlosti.....	22
3.7 Další metody návrhu regulátorů	23
3.8 Složitější regulační struktury.....	24
3.9 Aspekty skutečných zařízení	25

4.	Základní vlastnosti asynchronního motoru	27
4.1	Statorová a rotorová frekvence.....	27
4.2	Náhradní schéma a Klossův vztah.....	29
4.3	Momentová charakteristika asynchronního motoru	32
4.4	Rozběh (spouštění) asynchronního motoru	34
4.5	Možnosti řízení asynchronního stroje	36
4.6	Brzdění asynchronního stroje	37
4.7	Odhad ztrát v jednotlivých pracovních režimech.....	39
4.8	Diskuse nad parametry stroje	42
4.9	Klasické příklady logického řízení asynchronního stroje.....	45
5.	Asynchronní motor a napěťový střídač	46
5.1	Úvod	47
5.2	Uspořádání a typické funkce	47
5.3	Spínání prvků střídače	49
5.4	Frekvenční řízení asynchronního motoru.....	50
5.5	Problematika brzdění.....	51
5.6	Teoretický tvar mezní dosažitelné oblasti	54
5.7	Další vlivy na mezní dosažitelnou oblast	56
6.	Regulace asynchronního motoru	57
6.1	Skalární řízení	58
6.2	Moderní způsoby řízení asynchronních motorů.....	63
6.3	Porovnání regulačních metod.....	69
7.	Praktické aspekty měničů kmitočtu.....	69
7.1	Ovládání, diagnostika a technologické funkce.....	70
7.2	Problematika vstupní části měniče	74
7.3	Negativní vlivy měničů a možnosti jejich eliminace	77
7.4	Reálné provedení a instalace	81
7.5	Poznámka k aplikaci na vyšší výkony.....	81
8.	Ostatní pohony s asynchronním motorem	82
8.1	Pohony s speciálními typy frekvenčních měničů	82
8.2	Pohony s kroužkovým motorem.....	83
8.3	Měnič pro měkký rozběh motoru („softstart“).....	83
9.	Speciální druhy pohonů.....	85
9.1	Pohony napájené z jedné fáze.....	85
9.2	Pohony s motory s permanentními magnety	86
9.3	Pohony se synchronním strojem.....	87
9.4	Pohony se SMPM.....	88
9.5	Pohony se spínaným reluktančním motorem.....	93
9.6	Pohony krokovými motory.....	94
9.7	Pohony s lineárním motorem	94
	Literatura	95